

Hur ser verkligheten ut under internationella missioner?

- metod och inledande resultat med syfte att koppla samman militär verklighet och forskning

KATARINA JOHANSSON,
BIRGITTA KYLESTEN

FOI är en huvudsakligen uppdragsfinansierad myndighet under Försvarsdepartementet. Kärnverksamheten är forskning, metod- och teknikutveckling till nytta för försvar och säkerhet. Organisationen har cirka 1350 anställda varav ungefär 950 är forskare. Detta gör organisationen till Sveriges största forskningsinstitut. FOI ger kunderna tillgång till ledande expertis inom ett stort antal tillämpningsområden såsom säkerhetspolitiska studier och analyser inom försvar och säkerhet, bedömningen av olika typer av hot, system för ledning och hantering av kriser, skydd mot hantering av farliga ämnen, IT-säkerhet och nya sensorers möjligheter.

Katarina Johansson, Birgitta Kylesten

Hur ser verkligheten ut under internationella missioner?

- metod och inledande resultat med syfte att koppla
samman militär verklighet och forskning

Utgivare FOI - Totalförsvarets forskningsinstitut Ledningssystem Box 1165 581 11 Linköping	Rapportnummer, ISRN FOI-R--1866--SE	Klassificering Metodrapport
	Forskningsområde 4. Ledning, informationsteknik och sensorer	
	Månad, år December 2005	Projektnummer E7097
	Delområde 41 Ledning med samband och telekom och IT-system	
	Delområde 2	
Författare/redaktör Katarina Johansson Birgitta Kylesten	Projektledare Pontus Hörling	
	Godkänd av Erland Svensson	
	Uppdragsgivare/kundbeteckning FM	
	Tekniskt och/eller vetenskapligt ansvarig	
Rapportens titel Hur ser verkligheten ut under internationella missioner? - metod och inledande resultat med syfte att koppla samman militär verklighet och forskning		
Sammanfattning Rapporten redovisar en metod och inledande resultat från intervjuer och enkäter med tolv officerare som deltagit i internationella missioner. Utgångspunkten har varit teorier om beslutsfattande i dynamiska situationer. Syftet med studien var att på sikt kunna ge en beskrivning av militära chefers verklighet under utlandstjänst. Studien har utvecklat en metod utifrån flera inspirationskällor och metoder (Klein et al., 1989; Kylesten, 2005, 2006; Wong, 2005). Det inledande resultatet innefattar beskrivningar av arbetssituation och uppgifter. Den framtagna och använda metoden fungerade väl, för att beskriva arbetssituationen. Dock finns det ett behov av att utreda hur studiens resultat kan påverka den fortsatta teknikforskningen.		
Nyckelord Internationella missioner, beslutsfattande, human factors, informationsfusion		
Övriga bibliografiska uppgifter	Språk Svenska	
ISSN 1650-1942	Antal sidor: 31 s.	
Distribution enligt missiv	Pris: Enligt prislista	

Issuing organization FOI – Swedish Defence Research Agency Command and Control Systems P.O. Box 1165 SE-581 11 Linköping	Report number, ISRN FOI-R--1866--SE	Report type Methodology report
	Programme Areas 4. C4ISTAR	
	Month year December 2005	Project no. E7097
	Subcategories 41 C4I	
	Subcategories 2	
Author/s (editor/s) Katarina Johansson Birgitta Kylesten	Project manager Pontus Hörling	
	Approved by Erland Svensson	
	Sponsoring agency FM	
	Scientifically and technically responsible	
Report title (In translation) The reality behind international missions – method and first results on how to connect military reality with research		
Abstract <p>The report covers the method and first results of a study conducted through interviews and questionnaires. Twelve officers of the Swedish armed forces with international mission experience have participated in the study. The method developed has its origin in the dynamic decision making research area (Klein et al., 1989; Kylesten, 2005, 2006; Wong, 2005).</p> <p>The preliminary results describes military reality during international missions. The method developed works well for collecting data and describing the work situation during international missions. But there is still a need to expand the analysis of the data collected and to further tie the results to the technical research.</p>		
Keywords International missions, decision making, human factors information fusion		
Further bibliographic information	Language Swedish	
ISSN 1650-1942	Pages 31 p.	
	Price acc. to pricelist	

Vi vill inleda denna metodrapport med att tacka de officerare som ställt sin tid till förfogande och vi hoppas att Era erfarenheter är tillvaratagna och kommer till sin rätt i denna inledande rapportering. Vi ser fram emot kommande analyser och vidare arbete med Era erfarenheter.

Katarina Johansson och Birgitta Kylesten
Linköping, December 2005

Innehållsförteckning

1	Inledning	9
1.1	Bakgrund.....	9
2	Metod.....	12
2.1	Deltagare.....	12
2.2	Apparatur	12
2.3	Procedur	12
2.4	Databehandling och analys	13
3	Resultat	15
3.1	Vardagen.....	15
3.2	Händelser	15
3.3	Observerbarhet utifrån hjälpmedel	16
3.4	Information	17
3.4.1	Informationsvägar.....	17
3.4.2	Informationsinnehåll	17
3.5	Känslor.....	19
3.6	Direkta svårigheter.....	19
4	Diskussion.....	21
4.1	Begränsningar	21
4.2	Metoddiskussion	21
4.3	Resultatdiskussion.....	23
4.4	Slutsats	24
5	Referenser	25
6	Bilagor	

1 Inledning

Det började med en nyinriktning av projektet Teknik, Metodik och Demonstrationssystem för Informationsfusion, E7097 för att anpassa verksamheten till det nya försvaret och dess framtida utformning. Denna typ av nyinriktning gav ett behov av mer kunskap och beskrivningar om denna militära verklighet. Detta mynnade ut i en förstudie (Undén, 2004) som genomfördes under 2004. Slutsatsen från förstudien var att det fanns ett behov av en beskrivande studie med ett funktionellt perspektiv som har syftet att ge en bild av verkligheten så som de med operativ erfarenhet inom Försvarmakten upplever den. Vidare konstaterar Undén (2004) att denna beskrivning kan kopplas till forskning och teknikutveckling genom att resultaten kan ge hypoteser om följande frågeställningar:

- Hur tekniken kan förändra arbetssituationen?
- Vad som är svårt idag – vad skulle kunna förbättras?
- Hur dagens aktiva upplever sin arbetssituation och vilken roll de anser att informationsfusion skulle kunna spela för dem?
- Vilken roll ”vi” anser att studiens resultat kan spela inom forskning och teknikutveckling?

Förstudiens slutsats har förverkligats genom utförandet av en studie under 2005, med funktionellt perspektiv och syfte att ge en beskrivning av arbetssituation och uppgifter under internationella missioner. Denna studies resultat ska användas för att skapa kunskap och förståelse inom teknikforskning för den militära verkligheten. Detta kan i förlängningen också bidra med erfarenhet och grundförutsättningar för att skapa framtidsscenarier samt lägga grunden för fortsatta studier med tydligare närtidsfokus.

Denna rapport redovisar i första hand den metod som tagits fram och använts för att genomföra ovan nämnda studie och i andra hand redovisas inledande resultat.

1.1 Bakgrund

Den teknologiska utvecklingen leder till en ökad systemkomplexitet och den möjliggör utveckling av system som på olika sätt kan förstärka människans fördelar respektive kompensera hennes nackdelar som informationshanterare och beslutsfattare. Utvecklingen av bland annat beslutsstöd förutsätter kunskap om människans sätt att fungera, situationen hon agerar i och med vilket syfte hon agerar.

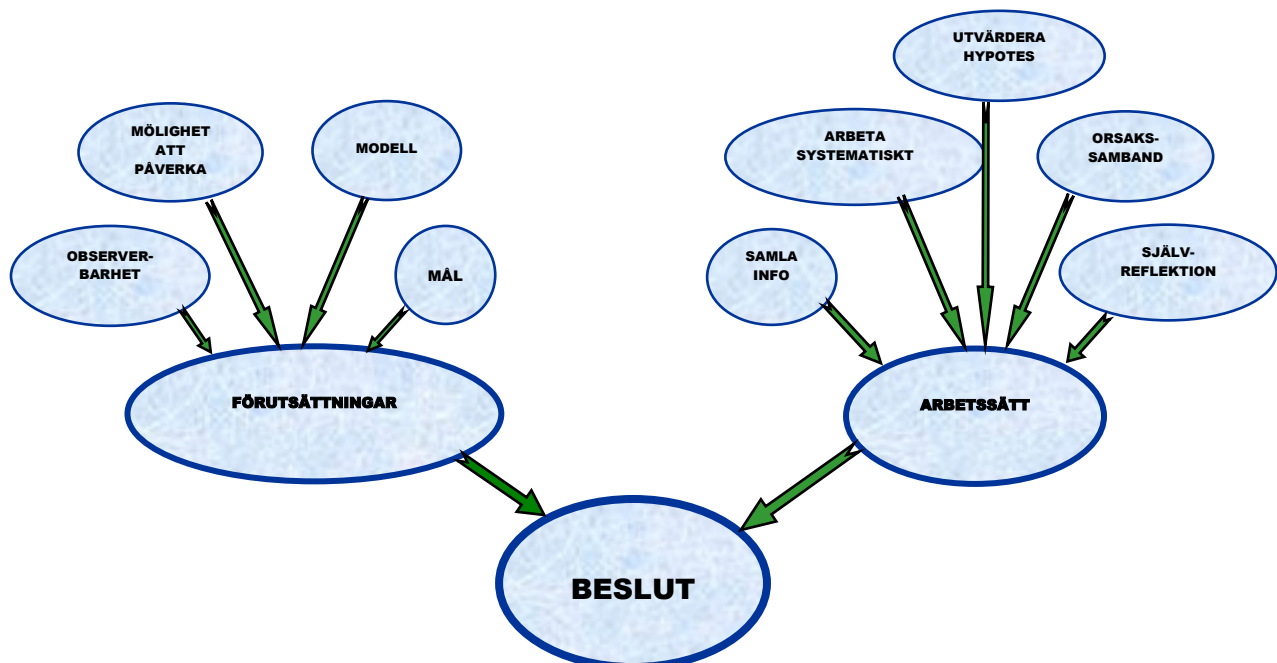
Nyinriktningen av försvaret från ett invasionsförsvaret till ett flexibelt insatsförsvaret kräver genomgripande förändringar, framförallt när det gäller arbetssätt och organisation (Syrén, 2004). Både system och metoder måste kunna fungera i insatsförsvaret i samverkan med andra länders stridskrafter. Det mindre – men flexibla och kvalificerade – insatsförsvaret skall utformas för att kunna användas både för uppgifter utomlands och för uppgifter i Sverige. Våra förband måste ges utbildning och övning som ger bästa möjliga förutsättningar för att lösa svåra uppgifter i komplicerade miljöer. EU har som mål att inom de närmaste åren organisera ett antal snabbinsatsförband, vardera bestående av ungefär 1 500 soldater. Avsikten är att länderna tillsammans skall ha ett tiotal sådana förband. Åtminstone två av dessa förband skall ständigt finnas gripbara. De skall kunna sättas in tio dagar efter beslut. För svensk del innebär detta sannolikt att Försvarmakten (FM) redan under de närmaste åren skall kunna bidra med personal och materiel till ungefär ett halvt sådant snabbinsatsförband. Samtidigt utökas även vår ambition att kunna bidra till uthålliga internationella engagemang på minst samma nivå som i dag när vi har kvalificerade förband i Kosovo, Liberia och Afghanistan. Inom bara några år kommer vi sannolikt att behöva upp mot 2 500 män och kvinnor i utlandstjänst. Så ser framtiden ut. Detta är ramen för den framtida Försvarmakten (Syrén, 2004).

Undén (2004) har identifierat tre viktiga områden för beskrivning och förståelse av internationella missioner: Typ av operation, omgivning och aktörer. Olika typer av operationer är redan idag ett faktum och det är således viktigt att teknikutveckling av forskning kring till exempel beslutstöd utformas för att stödja detta. Uppgifter kommer att variera mellan rena krigsuppgifter till fredsbevarande uppgifter och civil krishantering. De nya typerna av insatser och hot kommer leda till att våra styrkor kommer att verka i helt nya miljöer och omgivningar. Exempelvis öken, djungel, nya kulturer, olika religioner, andra sociala strukturer och samhällen med en annorlunda historia. Allt detta påverkar hur och med vilka hjälpmedel operationer kommer utföras. Olika typer av aktörer och motståndare är också något som våra insatsstyrkor kommer möta. Till exempel klaner, byhövdingar, kriminella grupperingar och barnsoldater.

Teorier om hur vi tar in information och hur vår minnesfunktion fungerar har sedan länge funnits och högaktuella teorier behandlar hur vi upprätthåller situationsmedvetandet och om hur vi fattar beslut under operativa förhållanden. Resultatet från en studie (Kylesten, 2005) som genomfördes med bataljonschefer har visat att dessa chefer är medvetna om de förutsättningar som påverkar ett framgångsrikt beslutsfattande. Brehmer (1992) har anammat reglerteorin som en metafor, det vill säga hur reglerteorin beskriver förutsättningar som ska finnas för att en styrning ska kunna ske. Förutsättningarna är följande:

- Det måste finnas ett mål.
- Det måste vara möjligt att avgöra systemets aktuella tillstånd (observerbarhet).
- Det måste vara möjligt att påverka systemet.
- Det måste finnas en modell av systemet.

Kylesten (2005) visade även att beteendet kunde beskrivas i de beteendetermer (arbetsätt), som Dörner (1996) har kunnat visa som skillnader mellan framgångsrika och mindre framgångsrika beslutsfattare. De som lyckats bra samlar på sig *information* som de behöver för att få en verklighetsmodell att planera effektiva åtgärder utifrån. De rekognoserar tidigt var de verkliga problemen finns och tar tag i dem först, *arbetar systematiskt*. Beslutsfattarna sätter inte enbart upp *hypoteser*, utan de prövar och *utvärderar hypoteserna* också. De ställer sig frågande till *varför* saker och ting sker och funderar över *orsakssamband* som ligger bakom händelser. Beslutsfattarna gör också *själreflektioner*, dvs. funderar över varför det gick som det gick.

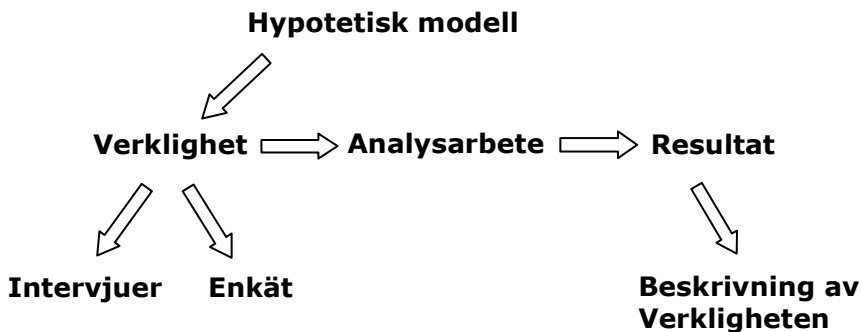
Figur 1. Faktorer som är viktiga för dynamiskt beslutsfattande, BK-modellen.

För att tillvarata Brehmer och Dörners två synsätt på beslutsfattande, förutsättningar och arbetssätt har de integrerats i en hypotetisk modell, BK-modellen (Figur 1). Studier utifrån denna modell har genomförts under stabs- och fältövningar på operativ nivå (Kylesten, 2006). Data för modellen har samlats in i form av en enkät som besvarats av 214 försökspersoner. Syftet med modellen var att beskriva kvalitén på betingelserna för ett bra beslutsfattande, förutsättningar och arbetssätt, utifrån en hypotetisk modell för dynamiskt beslutsfattande på operativa nivåer. Med en generell modell av beslutsfattandet som grund kan man visa var det finns behov av beslutsstöd och träning. Resultatet visar att det är möjligt att beskriva betingelserna för ett bra beslutsfattande med delar av den hypotetiska modellen med LISREL8 (Jöreskog & Sörbom, 1993). Det framgår också att frågorna i enkäten, som grundades på tidigare studier (Kylesten, 2005) var väl underbyggda.

Andra liknande beskrivande studier av utlandsmissioner har genomförts men med annat fokus än den här studien. En studie har exempelvis dokumenterat bataljonschefers erfarenheter, som omfattat både förberedelseperioden inför uppdraget, signifikanta händelser under uppdraget och reflektioner efter uppdraget (Blomgren och Johansson, 2005). En annan studie beskriver erfarenheter från förbandens slutrapporter efter tjänstgöring i utlandsstyrkan (Henningsson, 2004).

2 Metod

Denna studie (Figur 2) bygger på en hypotetisk modell utifrån teorier om beslutsfattande i dynamiska situationer (Kylesten, 2006). Den hypotetiska modellen har sedan använts som ett verktyg för att beskriva den ”verkliga världen” genom att samla in erfarenheter från officerare som deltagit i utlandsmissioner. Insamlingen skedde genom intervjuer och enkäter (Klein et al., 1989; Kylesten, 2005, 2006). Enkäten har anpassats till utlandsmissionskontexten bland annat utifrån Henningsson (2004). Därefter vidtog analysarbete som resulterade i en beskrivning av officerarnas arbetssituation och specifika händelser.

Figur 2. Beskrivning av studiens genomförande.

2.1 Deltagare

Antal deltagare var totalt tolv, varav tio har inkluderats i denna inledande analys. De två ej inkluderade officerarna särskiljer sig från de övriga tio då de har haft befattningar inom verksamhetsledning. Vilket gör att dessa två skiljer sig från de övriga tio genom typen av arbetsuppgifter och typen av upplevda händelser. Denna skillnad ger upphov till behov av en något modifierad analys vilket kommer att utföras i den kommande analysen (se Slutsats 4.4.).

Följande beskrivning inkluderar de tio deltagarna som ingår i denna första analys. Alla deltagare var män och deltog frivilligt i studien. Biobiljetter delades ut till alla deltagare. Yrkeserfarenhet inom Försvarsmakten bland deltagarna var fördelad enligt följande 7, 10, 10, 14, 15, 15, 16, 18, 24 och 40 år. Erfarenheten av internationella missioner varierade mellan deltagande i en till sex utlandsmissioner. Fördelningen av aktuell befattning under den mission som har behandlats under intervju och i enkät: ställföreträdande plutonchef, plutonchef, kompanisamverkansbefäl, ställföreträdande kompanichef, kompanichef, brigadchef, deputy force commander och avdelningschef NATO HQ. Och dessa befattningar är representerade i form av deltagande i skyttekompani, specialinsatsförband, mekaniserat sjukvårdskompani, pansarskyttekompani, infanteribrigad kompletterad med splitterskyddade fordon. Länder som finns representerade bland utlandsmissionerna är Kosovo, Liberia och Kongo samt länder såsom Afghanistan, Bosnien, Makedonien, Libanon och Cypern som ej behandlats i detalj under intervjuerna.

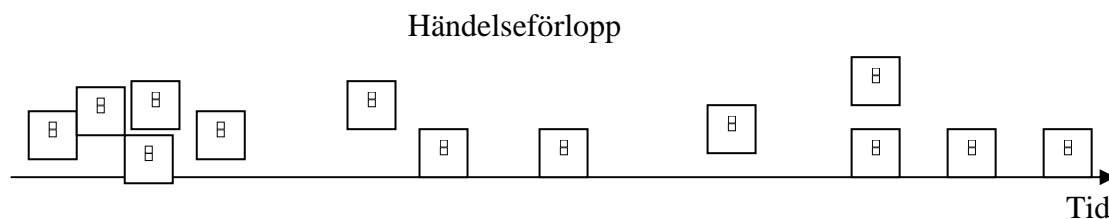
2.2 Apparatur

MP3-spelare användes för att spela in intervjuerna som sedan överfördes till dator. A3-pappersark samt ”post-it”-lappar användes under intervjun för att upprätta ett visuellt händelseförlopp av en vald situation. Dessutom användes intervjufrågor (Bilaga 1) och en skriftlig enkät (Bilaga 2).

2.3 Procedur

Intervjuaren beskrev målsättningen med studien samt upplägget med intervju och skriftlig enkät för deltagaren. Därefter genomfördes en halvstrukturerad efterhandsintervju (Bilaga 1) som täcker

in vardaglig aktivitet och extraordinära händelser och situationer. Beskrivningar av vardagliga uppgifter, kontext och hjälpmedel inleder intervjun. Därefter väljs en specifik händelse eller situation som krävt extra mycket för att lösas. Vid intervjun användes en tidslinje uppritad på ett A3-pappersark som hjälpmedel för att upprätta ett händelseförlopp, där intervjuaren med hjälp av "post-it"-lappar förde in information som deltagaren beskrev om en extraordinär händelse och dess förlopp (Figur 3). Händelseförloppet specificeras och bland annat beslutspunkter, metoder och verktyg diskuteras. Det upprättade händelseförloppet hjälpte deltagaren att minnas händelsen samtidigt som det var ett stöd vid de kompletterande frågorna. Efter den halvstrukturerade intervjun genomfördes en skriftlig enkät (Bilaga 2) bestående av 29 frågor med svarsalternativ på en 6-gradig skala. Deltagaren tackades för hjälpen och tillfrågades om tillåtelse att använda citat från intervjun samt möjligheten till vidare kontakt och intresse av delgivning av studiens resultat. En av intervjuerna genomfördes via telefon på grund av logistikproblem. Detta innebär att gemensamt händelseförlopp inte kunde upprättas.

Figur 3. Hjälpmedel för intervju, tidslinje med "post-it"-lappar.

2.4 Databehandling och analys

Databehandlingen inleddes med transkription av de inspelade intervjuerna, sedan vidtog kodning utifrån nedanstående kategorier. Två personer har oberoende av varandra kodat två intervjuer, ingen signifikant skillnad förelåg mellan dessa kodningar ($\chi^2(4)=7,2$, $p>.05$).

Kodningskategorier:

- *Arbetsmetod*
Beskriver arbetsmetoder som ej fångas upp i kategorin Informationsvägar.
- *Hjälpmedel*
Beskriver hjälpmedel/verktyg såsom personligt nätverk, Cessna, tele, radio, karta och liknande. Dessa bidrar till observerbarhet som innebär att man kan avgöra det aktuella tillståndet i den egna organisationen och omgivningen.
- *Informationsvägar*
Beskriver informationsinnehåll, mellan vilka den utbyts och om information saknas (både i positiv och negativ mening). Denna kategori ska generera underkategorier som kan ge en struktur åt och beskrivning av informationsflödet.
- *Svårigheter/behov*
Ska ge en lista med behov och svårigheter.
- *Händelser*
Ska ge en lista med de olika typer av händelser som har nämnts under intervjuerna.
- *Känslor*
Beskriver känslor som är kopplade till verkligheten och dess omständigheter. Detta kan påvisa skillnader mellan studier under övningar och denna typ som relaterar till skarpa missioner.
- *Vardag*
Ska ge beskrivningar av vardagsarbete under utlandsmission. Sammanställ beskrivningarna från alla intervjuer.

- *Handlingsalternativ*
Samlar upp det som har nämnts om handlingsalternativ.

Varje kategori har sedan för sig sammanställts och sammanfattats till ett koncentrat. Medelvärdesberäkningar och korrelationer har utförts på enkätdata från studien.

3 Resultat

Resultatet redovisas nedan som en sammanfattning av de intervjuer och enkäter som ingår i studien, vilket inkluderar flera olika missioner. Det bör också påpekas att deltagarna i studien inte bara deltog i olika missioner utan att de också i förhållande till varandra hade olika typer av befattningar på olika ledningsnivåer. Denna fördelning har valts för att få ett bredare perspektiv i beskrivning av verkligheten. Detta är en första analys och avses i första hand att vara ett underlag för fortsatt analysarbete.

Inledningsvis kan konstateras att enkätresultatets skattningar (skala 0-5) indikerar att målet med den aktuella verksamheten förstås väl på alla de nivåer och befattningar vi har studerat ($M=4,4$). Resultatet indikerar också att deltagarna anser sig ha möjlighet att påverka verksamheten ($M=4,0$). Förutsättningar för att ha en bra mental modell har ökat signifikant från tiden före mission ($M=2,7$) jämfört med ($M=4,1$) under mission ($t=4,39$, $df=9$, $p<.05$).

Vidare redovisas vardagen, händelser, observerbarhet, information, känslor och svårigheter. Dock har vi i denna inledande analys uteslutit resultat från kategorin arbetsmetod och handlingsalternativ.

3.1 Vardagen

Deltagarna fick en fråga om att beskriva hur en vanlig normal dag kunde se ut under missionen. Resultatet av denna fråga kan i stora drag beskrivas enligt följande:

En dag börjar med briefing på olika nivåer, med rapporteringar om senaste läget i området. Till exempel om speciella hot som uppkommit, ny insamling av information. Nya uppgifter delas ut på respektive nivå. På kompanichefsnivå diskuterade man möjliga händelser på längre sikt. Efter möten på förmiddagen vidtog rutinären, skrivbordsjobb för att åtgärda de uppgifter som uppkommit på mötet och ta kontakt med Sverige. På eftermiddagen åkte kompanicheferna ofta ut i området för att skaffa sig en uppfattning om läget samt att få en bild av soldaternas verksamhet eller för att träffa någon lokal chef för att ytterligare informera sig om läget. Kompaniet patrullerar i området dygnet runt utifrån ett uppgjort schema där området är uppdelat i ansvarsområden. För befälen vidtog ytterligare pappersarbete, läsning av rapporter från grupperna och träningspass på eftermiddagarna. Någon beskrev att det fanns tre olika typer av normaldag: Stå i beredskap på campen, lösa planerade uppgifter eller operationer till exempel starta avvärjning av gerillasoldater i ett visst område eller den mer ovanliga typen av dag då akuta insatser gjordes med mycket kort varsel.

3.2 Händelser

De händelser som förekommer i vårt material är mycket varierande och beroende av mission, befattning och ledningsnivå. Men det kan ändå ge en överblick av vilka extraordinära situationer som kan inträffa och på så sätt komplettera beskrivningen av vardagen. Nedan följer en kort sammanfattning av situationer och händelser som deltagarna har berättat om. Vi har i nuläget valt att inte direkt citera utan har istället sammanfattat för att få ett övergripande resultat.

Att förbereda och göra en insats i ett hus, understödja den lokala polisen, för att ska söka efter vapen, förhöra någon person, arresteras kriminella och göra tillslag av knarkhandel är situationer som bygger upp *verksamhet av polisiär karaktär* som förekommer under vissa missioner.

Operation i städer kan innebära uppsättning av checkpoints för att kontrollera trafik och få en uppfattning av vad som passerar ut och in i staden, vägspärrar som har föranlett exempelvis bilar som sätts i brand och uppretade människor på platsen.

Vid *kravaller* har det bland annat förekommit exploderande handgranater, bomber, spjut- och stenkastning och byggplatser och liknande har används som indirekta vapenarsenaler för demonstranter.

Uppsamlingsplatser för *skadade* med mycket liv och rörelse det förekommer ambulanser, pansarfordon, bandvagnar, helikopter och koncentrationen måste upprätthållas och uppgifter lösas.

Mer *konkreta händelser* såsom vältande fordon, bärgning som kräver direkta beslut.

3.3 Observerbarhet utifrån hjälpmedel

För att få observerbarhet, det vill säga att kunna skaffa sig kunskap om det aktuella tillståndet hos det egna förbandet och omgivningen har olika typer av hjälpmedel används, både mänskliga och materiella.

Förutom papper och penna används datorer för dokumentation, rapportering av patrullverksamhet och order i form av Word, Excel och Power point. PC Dart används också för textmeddelanden liksom mail. Det förekommer naturligtvis också rapportsammanfattningar i pappersform.

Notebooks, en databas för bataljonen, som innehåller information om personer, platser och händelser har också nämnts som ett hjälpmedel. När missionen är avslutad efterlämnas ett testamente till nästa mission.

Kommunikation utförs också via flera olika radiosystem, bland annat ett fastmonterat radiosystem i fordon (RA 180), portabla system av varierande storlek och funktion (TETRA, Motorola). Rapportering kan också förekomma via radioutrustning i hjälm.

Likaså har flera olika typer av telefoner används för kommunikation exempelvis fast telefonnät, mobiltelefon och satellittelefon. Dessa hjälpmedel har dock begränsningen att de ej går att använda för klassificerad information om de inte är utrustade med kryptering. Det förekommer även televapen som kan störa ut all GSM trafik, således också den egna.

Digitalkamera och videokamera förkommer för att dokumentera och delge bildinformation. TV och radio är också informationshjälpmedel, så väl för att ta in information, som för att sprida information till befolkningen i ett missionsområde.

Kartor förekommer i ett antal varianter, beroende av land och mission. Det kan vara allt ifrån ett vitt papper med några röda prickar och streck till perfekta avbildningar från satellitbilder av ett område. Kartor som liknar telefonkatalogkartor är vanligt förekommande samt kartor som lokala polisen använder.

Helikopter och flygplanet Cessna har används för till exempel flygövervakning av folkmassor.

Lysammunition och handlampor har används vid operationer i mörker.

Både lokala tolkar och militära tolkar används för att inhämta information, då muntliga kontakter och personliga nätverk utgör en viktig och stor del av de hjälpmedel som används för informationsinsamling.

Vid insatser förekommer hjälpmedel såsom vattenkanonbil, tårgas, shockgranater, gummikulor, långa sköldar och AK4 men även personliga förhandlingar. Hundpatruller används för sökning efter exempelvis knark.

Till sist de viktigaste hjälpmedlen nämligen syn och hörsel. Här kan nämnas exempel som patrullering till fots i ett marknadsområde, möten med byhövdingar eller lokalpolis och direkt observation av skottlossning eller liknande vid insats.

3.4 Information

Detta avsnitt innehåller en beskrivning av vilka vägar som används för att inhämta och sprida information. Därefter följer en beskrivning av innehållet i informationen.

3.4.1 Informationsvägar

Varje morgon finns för alla nivåer från pluton till NATO HQ, för hela missioner, någon typ av briefing som summerar det gångna dygnet och kommande åtgärder. Rapporter från det gångna dygnet läses och kompanicheferna skriver sammanfattningar till överordnade chefer. Ett exempel, en svensk kompanichef får sina order via en svensk officer i bataljonsstaben från den irländske bataljonschefen. Denna order omarbetas och går vidare från kompanichefen ned till plutoncheferna i form av de uppgifter de blir tilldelade vid briefing. I vissa fall förekommer också gemensam ordergivning till flera nivåer samtidigt.

Resultat från enkäten kompletterar detta genom att visa att information efterfrågas mest från överordnad chef (M=3,4), från svenska förband (M=4,0) och från annan nations stab (M=3,0) för att få en uppfattning om läget. De funktioner från vilka minst information efterfrågas är fältarbete och understöd (M=1,3) samt från funktionen säkerhet (M=1,1). Information efterfrågas också där personlig kontakt i första hand har används för samordning.

Kompaniet samlar in underrättelser bland annat utifrån de underrättelsefrågor som de fått från den sektion i bataljonsstaben som formulerar de underrättelsefrågor som ska besvaras av kompaniet under patrullering. Kompanichefen får beslutsunderlag från samverkansbefälet. Det sker också diskussioner mellan kompanichef och bataljonschef, som i sin tur delger brigadchefen dessa diskussioner. Också för högre stab på HQ-nivå med avdelningar och sektioner som ett HQ består av ser processen liknande ut med kommunikation ned mot brigader och bataljoner. Men även upp till högre nivåer till exempel NATO HQ i Bryssel.

Det finns på flera nivåer också möjlighet till samling av de närmsta cheferna under mindre formella former för att till exempel gå igenom akuta behov.

Det förekommer både spontana och i förväg bestämda möten med lokala polisstationer, byns ledare och andra lokala personer eller vanligt folk då man försöker fånga upp information och känslor i området. Ibland finns också möjligheten att placera en person i lokala polisens ledningscentral, för att snabbare och enklare vidarebefordra information från upptäckter och de åtgärder som polisen tänker utföra. Även diskussioner med FN-polis på platsen och högre chefen sker. Diskussioner mellan missionens HQ och till exempel stormakters ambassader, FN administrationen och aktuellt lands politiska ledning är också en del av alla informationsvägar. Vid demonstrationer förekommer förhandlingar med de inblandade falangerna.

Sambandscentralen är navet i en stab och öppen dygnet runt. Här finns en ”ljudofficer”, som handhar alla sambandsmedel samt en signalist.

De tidigare nämnda kontrollstationerna eller checkpoints används också för informationsinhämtning. Information om vilka som passerar ut ur staden och vad som kommer in i staden rapporteras och det handlar då ofta om olika typer av kriminell verksamhet.

3.4.2 Informationsinnehåll

Nedan följer exempel på informationsinnehåll.

Objekt såsom bilar, byggnader och personer fotograferas för vidare spridning, planering och jämförelser. Kontroll av förekomst av registreringsnummer i tidigare rapporter.

Sammanfattat läge under senaste dygnet, både i landet som helhet och vad som händer lokalt just nu.

Detaljerad information om till exempel framkomlighet längs vägar. Uppfattningar om förberedelser av till exempel uppror inom olika delar av missionsområdet och vad det kan leda till. Exempel på annan information är att det pågår kravaller med bilar som brinner, folk som kastar spjut, stenar och att det är skadade människor som blöder.

Direktiv för kommande dygnet och veckans arbete. Innehållet i informationen kan vara order om att införa ökad kravallberedskap, på grund av indikationer från området.

Informationen kan vara de observationer som en patrull har gjort, vid vilka tidpunkter, i vilket område och vilka personer de hade kontakt med. Det innefattar även kontinuerliga rapporter om vad som utförs och vad som avses utföras. Exempel på informationsinnehåll som tagits upp under intervjuerna:

- Någon misstänkt, extremist, kriminell verksamhet ofta kopplat till droger eller vapen.
- Försöker se vad som händer och om något är på gång, om några är arga och om det kan leda till demonstrationer längre fram.
- Meddelande till kompanichefen, exempelvis att en man har blivit skjuten eller stor demonstration på gång.
- Rapporter kommer in till campen om oroligheter på en busstation. Medborgare har gått ut och spärrat av vägen.
- Det är inte några organiserade parter, det vill säga inga uniformerade förband och det är allmänt kaos.
- Terrängbedömningar och exempelvis kontroll av vägar som finns enligt kartan.
- Förberedande order, de stora ramarna om vad uppgiften handlar om förmedlas.
- Du bör åka hem och läsa ditt mail, meddelande via okrypterad telefon.

Information av mer intern angelägenhet som exempelvis möten om hur det ska gå till vid hemrotering, vilken ordning det ska ske, vilka befattningar som ska efterträdas. Dessutom förekommer utvecklingssamtal, betygssamtal, relationsproblem och andra personalärenden.

Information införskaffas även av chefer direkt med egna ögon och öron, för att se om den bild man har av läget överensstämmer med verkligheten. Exempel, en kompanichef åker ut för att se läget på plats och besöker det aktuella området. Kanske för att kontrollera någon rapportering som känns överdriven eller för att finnas på plats helt enkelt. Underlag från enkäten visar att det underrättelseunderlag som saknas mest är information från annan nations stab/förband/grupp (M=2,8), information om rådande läge (M=2,6) samt information från underrättelse (M=2,4) för att genomföra ledning.

Rapporter kommer från kontakterna med FN-polis, borgmästare, civila hjälporganisationer och rektorer. Inför insatser kan förstärkningar, hundpatruller, specialenheter och användning av våld åskas. Till exempel genom att begära att få använda batong.

Via radio meddelas bland annat att man har kommit fram till en plats. Beroende av sambandsmedel och mission används olika praxis för rapportering från patrull eller annan verksamhet ute i fält. Överenskommelsen att inga nyheter är goda nyheter används då sambandssystem är extra opålitliga som till exempel användning av satellittelefon i vissa delar av

världen. Men om samband med bra tillförlitlighet används så är principen helt omvänt, utebliven inrapportering innebär problem och direkt uttryckning.

3.5 Känslor

I så gott som alla intervjuer har tankar och känslor som upplevts i pressade situationer beskrivits. Nedan följer ett antal exempel på sådana beskrivningar.

Det är ofta en tidspress med snabba beslut. Ett beslut kan vara att fundera över om enheten ska vända eller fortsätta framåt. Det står kanske soldater som väntar på vatten, diesel och mat, men du har kört fast med en bil och det verkar hopplöst att få loss den. Besluten du ska fatta påverkar andra människors liv.

Chefen delar vedermödor med soldaterna. Det är viktigt att ha fullt upp, så man inte sitter och grubblar.

För att få mer information i omgivningen tar man sig tid för att vara social och känna av stämningar.

Det är inte alltid information om händelser skapar en uppfattning av fara. Utan det kan tolkas som falskt larm, men så helt plötsligt förstår man att det är något stort på gång. Det händer mycket och det upplevs som otäckt. Insikten kommer att det är på riktigt och det är lätt att bli frustrerad på dem som inte förstår allvaret. En reaktion är också att nonchalera varningar från omgivningen på grund av upphetsning över situationen eller på grund av uppmärksamhetsproblem.

Någon har tänkt på den undervisning man fått om etik och moral under utbildningstiden. Funderar snabbt över situationen och om han skulle klara av att leva med minnena om det blir ett blodbad. Det är en stressad löjtnant i andra änden av telefonen. Insikten om att man kanske håller på att förlora en grupp människor.

Något som är väldigt frustrerande är när stridsledningsnätet inte fungerar.

Att vara chef i en situation med 60 soldater omkring sig, som tittar på dig i mitten och vill att du ska fatta beslut. De ser på chefen och undrar vad de ska göra i en stressad situation, till exempel en upphetsad kravallsituation.

Det är viktigt att få höra klangen i rösten, om personen är glad eller spänd, det fungerar inte med ett textmeddelande. Därför är det viktigt med direktkontakter och telefon/radiokontakter.

Ett sätt att hantera kumulativ stress är fysisk träning. Du ska ha förmåga att ta emot alla intryck, fatta alla beslut, hantera din egen kropp och ditt fordon.

Intervjuerna tyder också på att erfarenhet ger ett gott bidrag till att kunna hantera denna typ av stress i högintensiva insatser eller konflikter det vill säga under mer krigsliknande förhållanden. Erfarenheten tycks ge en känsla av att känna igen sig och därmed inte skapa så mycket rädsla.

3.6 Direkta svårigheter

Gruppradiosystem är ett önskemål. Radiosystem har ett stort värde för kommunikationen, som påpekats tidigare, att kunna höra på rösten hur läget är. De radiosystem som finns i dag i stridsfordonen är stora och tunga att bära med sig. Det finns behov av mindre radiosystem. Det förekom på någon mission bärbara system, men då var de inte kompatibla med radioapparaterna i vagnarna, så då blev det helt plötsligt två separata system.

En översiktsbild länkad från till exempel helikoptrar till det egna fordonet, liknande en ledningsstödsskärm i SLB-miljö är ett uttryckt önskemål. En översiktsbild skulle också kunna bidra till att bataljonschef och brigadchef skulle kunna få samma uppfattning om läget som den framgrupperade kompanichefen har.

UAV för informationsinhämtning vid till exempel operationer med stora folkmassor var ytterligare ett behov som framkom. Mörker är här ett stort problem som behöver en lösning.

Språkliga problem förekom, det blev missförstånd via både radio, telefon och mailkommunikation. Det uppstod också problem med skillnader i de kunskapsmässiga förutsättningarna, både gällande ren stabsarbetsmetodik och grundläggande soldatutbildning hos stabsmedlemmar.

Kulturella skillnader gjorde det ibland svårt att samarbete inom staber. Våldigt olika förhållningssätt används, vilket kan göra det svårt att se till helheten och fatta beslut. Till exempel fanns det en skillnad i vanan att fatta beslut självständigt, på grund av olika skolning inom olika kulturer.

Nationella system används från brigadnivå och neråt, och dessa system är inte kompatibla med varandra. Detta ger problem då det vid högintensiva perioder finns tydliga behov av att kommunicera över gränser. Dessutom förekommer problem med att överföra stora informationsvolymmer över radio, då det blockerar nätet.

Rätt information i realtid och en bedömning av läget efterfrågas. En bedömning av läget och framtiden är mer användbart än enbart otolkad information. Till exempel hjälper inte en satellitbild över landet utan bild- och konsekvensanalys. En gemensam lägesbild med tolkningar och framtidsanalys direkt till dator i de olika stabsfunktionerna på HQ-nivå.

NATO-klassificerad information inom staber med medlemmar från icke-NATO-medlemsländer innebär formella problem med informationsspridning. Men också konkreta stabsarbetsproblem då informationen behandlas i skilda system.

4 Diskussion

Utformningen av studien har sin grund den hypotetiska modell som tagits fram. Modellen har sitt ursprung i BK-modellen där Kylesten (2006) har beskrivit de viktiga faktorerna för dynamiskt beslutsfattande (Brehmer, 1992; Dörner, 1996; Kylesten, 2005). Den hypotetiska modellen i denna studie innehåller i första hand information och möjlighet till observerbarhet, dessa aspekter känns mest aktuella för informationsfusionsdomänen. Men även behovet av mentala modeller, handlingsalternativ och känslor har beaktats. Med modellen som ett verktyg studerades verkligheten med hjälp av enkäter och intervjuer av officerare som gjort utlandstjänst. Ett första analysarbete har genomförts och resultatet blir en beskrivning av den verklighet som denna grupp bestående av tolv officerare har deltagit i. På vilket sätt studien har bedrivits beskrivs i Figur 2.

Viktigast i denna första rapportering från denna funktionella studie är att beskriva den metod vi har utvecklat och använt för att samla in data, men också att ge en första glimt av vad som har framkommit samt att diskutera hur fortsatt arbete bör utformas.

4.1 Begränsningar

En begränsning med studien är antalet deltagare som inte var mer än tolv. Detta beror till stor del på att tidsåtgången är stor för både genomförande och bearbetning av intervjuer samt deltagarnas möjlighet att frivilligt hitta tid för intervju.

Vi är medvetna om tidsintervallet mellan intervju och genomförd mission varierar mellan deltagarna, detta tror vi är av underordnad betydelse. Det samma gäller för deltagarnas olika befattningar samt fördelningen av antalet deltagare för varje befattning. Dessutom har de erfarenhet från olika länder och missioner. Det kvantitativa måttet från enkäten får därför ses som en tendens och underlag för vad som kan vara intressant att undersöka mer.

Det bör också påpekas att alla resultat ej är beskrivna i denna rapport. Dessutom har inga citat inkluderats för att stärka analysen, vilket ska göras till nästa analysen.

4.2 Metoddiskussion

Den metod vi har format och använt är en sammanslagning av flera inspirationskällor och metoder. BK-modellen (Kylesten, 2006) och dess bakomliggande litteratur ligger till grund för uppbyggnad av intervjufrågor och enkät. Klein (1998) och Wong (2005) har givit inspiration till genomförandet av metoden då de använder retoperspektiva intervjuer i sina studier av beslutsfattande i komplexa situationer. Intervjun har utökats med visualisering av händelseförloppet med hjälp av en tidslinje och "post-it"-lappar som markörer för viktiga punkter under förloppet. Detta har givit en god överblicksbild för intervjuaren och stöttat deltagarnas minnesbilder av de händelser som har diskuterats. Detta beskrivningsätt är det som förenar de olika deltagarnas berättelser trots olika befattningar och händelser genom att visa vem man haft kontakt med, vilken information man har uppmärksammat, vad man har saknat och vilka beslut som har tagits. Denna visualisering har dessutom bidragit till tydlighet under analysarbetet av intervjuerna. Valet att inkludera en extraordinär händelse i intervjun och inte enbart beskriva vardagliga aktiviteter ger en rikare bild och möjlighet att hitta hjälpmedel som kan vara till nytta i extrema situationer, då bland annat beslutstöd kan spela en viktig roll.

Omfånget av analysarbetet av intervjuerna innefattar observerbarhet och information som är en del av Kylestens (2006) kodningskategorier. Analysmetoden har också kompletterats med kategorierna känslor, svårigheter och beskrivning av vardagen. Dessa val har gjorts dels utifrån ett beslutstödsperspektiv för att hitta idag uppenbara svårigheter och dels utifrån en idé om att visa på skillnaderna mellan studier utförda under övning och studier utförda retoperspektivt om verkliga

missioner. Tidigare studier har genomfört intervjuer under övningar utifrån ett specifikt beslut i en dynamisk situation (Kylesten, 2005, 2006). En jämförelse av dessa resultat med våra intervjuer som diskuterar en specifik händelse från skarpa situationer visar en tydlig skillnad. I vårt fall beskrev deltagarna känslor trots att inga direkta frågor kring detta ställdes och i tidigare intervjuer (Kylesten, 2005, 2006) har inga sådana beskrivningar förekommit. Vilket tycks tyda på en skillnad mellan övning och skarp verksamhet vad det gäller stressnivå, trots att det har påpekats att även övningar ger upphov till stress på grund av bland annat genomförandebedömningar.

Vi har försökt ställa samman en metod som ger en fyllig men ändå begränsad beskrivning av den verklighet deltagarna har arbetat i, vilket utgör en skillnad mot Kylesten (2005, 2006) som fokuserar mer om beslutsfattande. Vår förhoppning är att detta val av metod ska bidra positivt till en bredare utnyttning av verklighetsbeskrivningar samt domän- och humankunskaper inom teknikforskning och utvecklingsprojekt. I denna första rapportering görs inga djupgående analyser av resultaten vilket leder till att metoden behöver ytterligare utvärdering.

Sammanfattningar och sammanställningar har varit möjliga utifrån de kodningskategorier vi har använt. Det har under analysarbetet visat sig att det går bra att göra sammanfattningar inom de olika kategorierna, då materialet oftast stämmer väl överens trots variationen av mission, befattning och händelse.

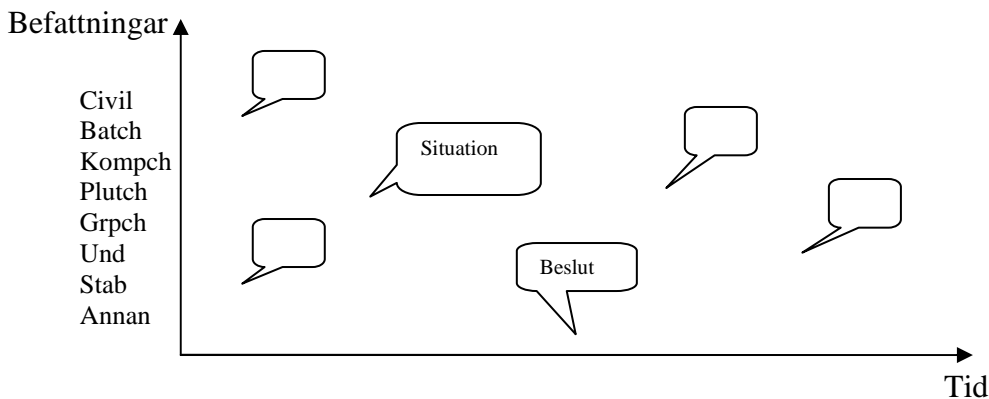
Motivet till att resultatet från intervjuerna har sammanfattats till beskrivande text och inte redovisats genom statistiska analyser av kategorierna är studiens övergripande syfte att ge en målände och kunskapsuppbyggande beskrivning av den verklighet deltagarna arbetat i under sin utlandstjänstgöring. Vi anser att detta är viktigare än en statistisk beskrivning av till exempel händelser eller hjälpmedel. Dock bör påpekas att denna typ av analys ger mycket utrymme för tolkningar vid sammanfattning av innehållet i kategorier från bearbetarens sida. Enkäten ger inte samma tolkningsutrymme när det gäller analys men har dock givit upphov till tolkningsproblematik då deltagarna har kunnat tolka enkätfrågorna olika på grund av bland annat den funktion/befattning deltagaren har haft under missionen. Alla frågor har inte varit relevanta eller applicerbara för alla händelser eller befattningar.

Kombinationen av att använda halvstrukturerad intervju och fasta enkäter har varit en bra form för att ta in information till denna typ av studie. Intervjuerna bidrar till att få fram målände beskrivningar, känslor, en uppfattning av hela "utlandsmissions-känslan" och fler aspekter som inte kan speglas med fasta enkätfrågor. Enkäten har givit direkt jämförbara data som innehåller fasta alternativ om bland annat informationskällor och informationsbehov. Dessa två resultatdelar kompletterar varandra genom att jämförelser kan göras mellan dem och ge upphov till en bättre förståelse av resultaten.

Det är vanligt att öppna intervjuer används som ett första steg inom forskning för att kunna gå vidare till mer strukturerade intervjuer som i sin tur leder till fasta enkäter. Detta eftersträvas ofta eftersom tiden för att insamling och analys av data reduceras markant. Tidsaspekten påverkar möjligheten till ett ökat antal deltagare vilket ger ett säkrare underlag för statistiska analyser. Ett exempel på detta är Kylesten (2005, 2006). Det arbetet började med intervjuer av ett mindre antal bataljonschefer, för att sedan vidareutvecklas till en enkät som har kunnat användas under ett antal stabs- och fältövningar, då sammanlagt 214 officerare har kunnat svara på enkäten. Därefter har en statistisk analys genomförts och resulterat i BK-modellen (Figur 1).

Vi vidhåller dock att de fördelar som finns med enkäter inte är tillräckliga för att kompensera det som förloras genom att inte använda intervjuer, såsom sammanhang, känslor, fylliga beskrivningar och en djupare förståelse.

Vi har valt deltagare med olika befattningar på olika nivåer från olika missioner för att få en så bred beskrivning som möjligt. Detta leder dock till att underlaget för respektive nivå och mission är begränsat. Ett på sikt ökat underlag skulle kunna göra det möjligt att hitta ett mönster för olika befattningars agerande under ett händelseförlopp (Figur 4). Detta kan ge en mer heltäckande beskrivning av ett dynamiskt händelseförlopp och de olika ingående nivåerna samt kopplingar mellan dessa nivåer. Utifrån situationer och beslut som identifierats under händelsen, kan en diskussion om bland annat teknikstöd för olika befattningar initieras. Detta är något som skulle kunna prövas vid en senare studie.

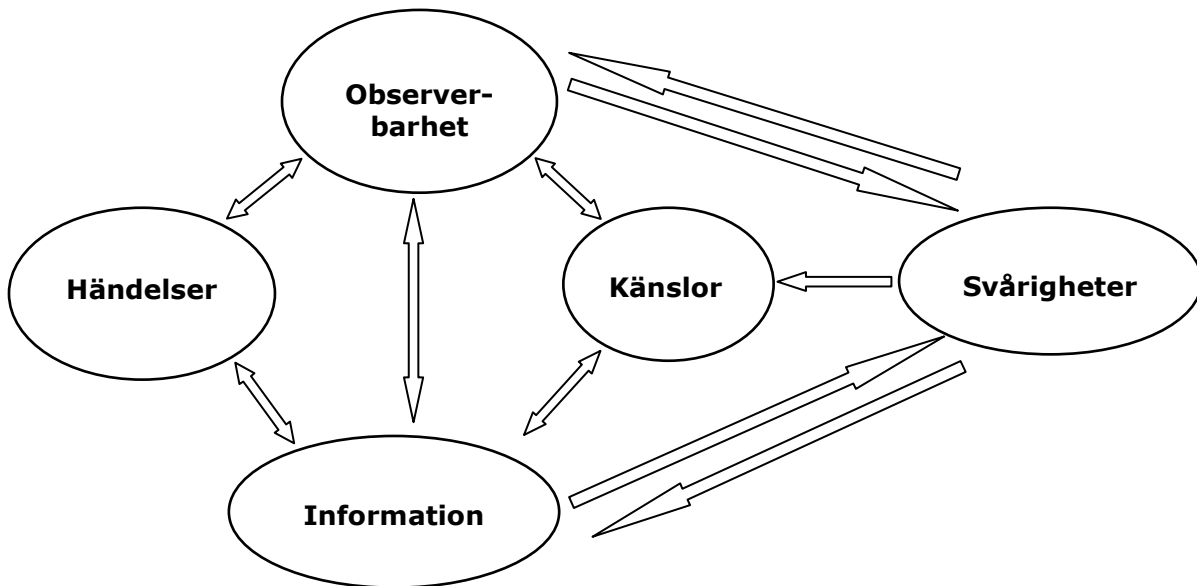
Figur 4. Händelse beskriven utifrån flera nivåers perspektiv.

4.3 Resultatdiskussion

Eftersom denna rapport i första hand är en metodrapport, så har resultatredovisningen från intervjuer och enkäter enbart som syfte att ge en försmak av kommande analys under 2006.

Figur 5 visar hur resultatet i de olika kategorierna kan vara kopplat till varandra. Utifrån en händelse och behovet av att observera händelsen och dess kontext efterfrågas information. Informationen efterfrågas, mottages och sprids via olika informationsvägar. Informationsinnehållet och dess vägar är kopplade till de hjälpmedel som finns till hands för att skapa observerbarhet. Observerbarhet och information kan vara kopplat till olika uppenbara svårigheter såsom sambandsproblem eller avsaknad av informationsutbyte mellan olika enheter. Observerbarhet och information kring en händelse ger också upphov till känslor dels i förhållande till informationsinnehållet och dels i förhållande till observerbarheten och vägarna. Informationsinnehåll ger upphov till en viss typ känslor hos mottagaren till exempel förknippade med oro för de egna soldaterna eller sitt eget liv, medan observerbarhet och informationsvägar tycks ge upphov till en annan typ av känslor mer kopplade till frustration över tillkortakommanden.

Beskrivningen av miljön, arbetsuppgifterna och det arbetssätt som förekommer under missionerna kan ge upphov till nya idéer inom forskningsprojekt och leda pågående verksamhet framåt. Genom att efterstävsa lösningar på de svårigheter som förekommer med observerbarhet, informationsvägar och informationsinnehåll (Figur 5).

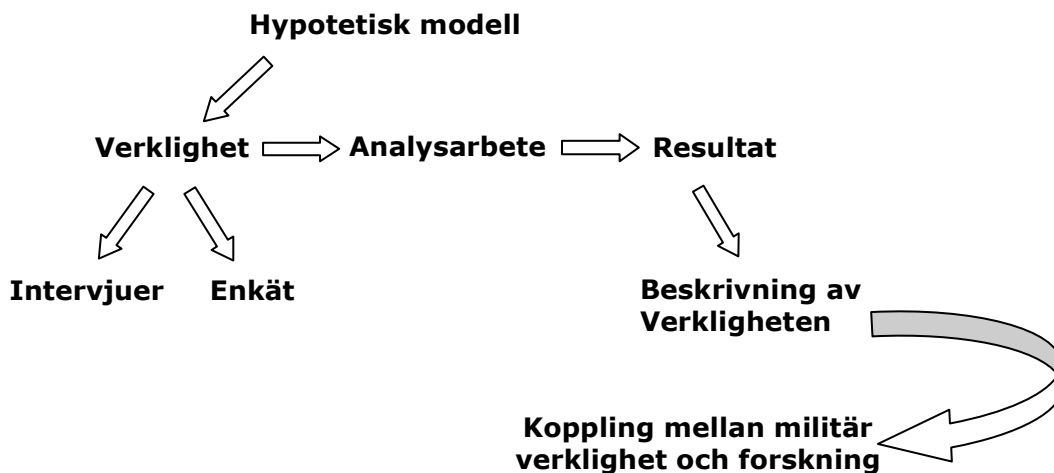

Figur 5. De olika kategorierna kopplade till varandra samt återkoppling av lösningar till svårigheter.

4.4 Slutsats

Arbetet under 2006 kommer att inledas med en uppföljning av intervju- och enkätresultat som genom en djupare analys ska ge en tydlig beskrivning av verkligheten. Denna analys ska genomföras och rapporteras under första kvartalet 2006. Dessutom ska fortsatt arbete syfta till att sprida studiens resultat och kunskap vidare till forskning inom projektet Teknik, Metodik och Demonstrationssystem för Informationsfusion, E7097 och FOI för att ge en beskrivning och uppfattning om den verklighet som råder under olika utlandsmissioner. Detta kommer göras genom att inom projektet diskutera hur och på vilket sätt resultatet från denna studie kan påverka forskningen.

Vidare hoppas vi att vårt arbete kan användas som ett hjälpmedel för att utvärdera och pröva hur väl olika idéer inom projektet mappar mot verkligheten. Det vill säga vi hoppas att vi har skapat en koppling mellan den skarpa militära verkligheten och forskningen (Figur 6).

Figur 6. Från hypotetisk modell av beslutsfattande till konkret koppling mellan militär verklighet och forskning.

5 Referenser

- Blomgren, E. & Johansson, E. (2005). *Hemma övas man – borta prövas man, att vara bataljonschef i en internationell kontext*. Försvarshögskolan, Vällingby: Elanders Gotab AB.
- Brehmer, B. (1992). Dynamic decision making: Human control of complex systems. *Acta Psychologica*, 81, 211-241.
- Dörner, D. (1996). *The Logic of Failure*. New York: Metropolitan Books.
- Henningson, J. (2004). *Erfarenheter från förbands slutrapporter efter tjänstgöring i utlandsstyrkan rörande Ledningsmetoder i fredsfrämjande operationer*. FOI Memo 804.
- Jöreskog, K. & Sörbom, D. (1993). *LISREL8® 8: Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language*. Chicago, US: Scientific Software International, Inc.
- Klein, G.A., Calderwood, R., & Macgregor, D. (1989). Critical decision method for eliciting knowledge. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics*, Vol. 19, No. 3, May/June.
- Klein, G.A. (1998). *Sources of Power – How people make decisions*. Massachusetts: MIT Press.
- Kylesten, B. (2005). *A frame of reference for describing dynamic decision-making in command and control*. Submitted
- Kylesten, B. (2006). *Description of dynamic decision-making on an operative level*. Submitted
- Syrén, H. (2004). *Vägen framåt – en liten bok om en stor förändring*.
www.hkv.mil.se/index.php?lang=s&c=news&id=23097&ncid=241 (2004-11-24).
- Undén, K. (2004). *En förstudie av MSI-frågor med koppling till informationsfusion*. FOI Memo 1176.
- Wong, W. (2005). Critical Decision Method: Elicitation and Analysis. Seminarie 2005-05-17, Linköping.

Bilaga 1

Intervjumall

Inledning

Erfarenhet, Skolor, Tjänsteår, Utlandstjänst

Träning/erfarenhet

En dag för din befattning, uppgifter, kontakter, rutiner.

Situationsvärdering – extraordinär situation, svårt läge/beslut

- **Beslutspunkter**
- **Signaler/informationsflöde**
- **Handlingsalternativ**

- **Igenkännande**
- **Mål**
- **Förväntningar/mental simulation**
- **Tidspress**
- **Hjälp (träning, verktyg, information, kunskap)**

Hypotetiskt, önskemål

Avslutning

Bilaga 2

FOI

Avdelningen för Ledningssystem

Vilken befattning har Du under uppdraget? _____

Besvara frågorna utifrån en vald situation, samma som intervjun utgår ifrån

	inte
alls					väldigt
mycket
2) I vilken grad var händelsen en Peace Enforcement operation	0	1	2	3	4	5
3) I vilken grad var händelsen en Peace-Keeping operation	0	1	2	3	4	5
4) Ingick du i en multinationell stab/förband/grupp	☐	Ja			☐	Nej
5) Med vilket tidsperspektiv arbetade du i huvudsak?		längre än 3 dygn	upp till 3 dygn			minutoperativt
6) Vilken taktik användes för händelsen?	inte
alls					väldigt
mycket
a) kommandotaktik	0	1	2	3	4	5
b) uppdragstaktik	0	1	2	3	4	5
7) Hur bedömer Du ditt agerande under händelseförloppet ur	mycket
dåligt					mycket
bra
a) operativ synvinkel	0	1	2	3	4	5
b) taktisk synvinkel	0	1	2	3	4	5
	inte
alls					väldigt
mycket
8) I vilken grad genomfördes ledning från stabsplats?	0	1	2	3	4	5
9) I vilken grad genomfördes ledning från framgrupperad
stabsplats?	0	1	2	3	4	5
10) I vilken grad genomfördes ledning från framgrupperad
rörlig stabsplats?	0	1	2	3	4	5

11) Hur väl kände Du till **förbandets uppgift** i stort?

	inte alls					mycket bra
	0	1	2	3	4	5

12) Hur väl kände Du till överordnad chefs **syften med olika handlingsalternativ**?

	inte alls					mycket bra
	0	1	2	3	4	5

13) I vilken grad:

	låg					hög
a) förstod Du syftet med Din uppgift ?	0	1	2	3	4	5
b) fick du gehör för Dina synpunkter ?	0	1	2	3	4	5
c) styrde Du stabens verksamhet ?	0	1	2	3	4	5
d) styrde Du din funktions verksamhet ?	0	1	2	3	4	5

14) Finns det **andra faktorer** som haft **betydelse** för hur **Du hanterade händelsen**? Ange i så fall vilka och gradera dem på samma vis som tidigare.

_____	lite					mycket
	1	2	3	4	5	
_____	1	2	3	4	5	

15) I vilken grad:

	inte alls					mycket bra
a) kände Du till Rules Of Engagement (ROE) ?	0	1	2	3	4	5
b) behövde Du mer information om ROE ?	0	1	2	3	4	5

16) Hur mycket **kunskaper** hade Du **före** utlandstjänsten om **aktörer/motståndare** avseende dess

	inte alls					väldigt goda
a) gruppering	0	1	2	3	4	5
b) materiel	0	1	2	3	4	5
c) taktik	0	1	2	3	4	5
d) annat _____	0	1	2	3	4	5

17) Hur mycket **kunskaper** hade Du **under** utlandstjänsten om **aktörer/motståndare** avseende dess

	inte alls	1	2	3	4	väldigt goda 5
a) gruppering	0	1	2	3	4	5
b) materiel	0	1	2	3	4	5
c) taktik	0	1	2	3	4	5
d) annat _____	0	1	2	3	4	5

18) Anser Du att Du använde en **bedömandemall** som du lärt dig under utbildning?

inte alls	1	2	3	4	väldigt mycket 5
0	1	2	3	4	5

19) Anser Du att Du använde en **egen bedömandemall**?

inte alls	1	2	3	4	väldigt mycket 5
0	1	2	3	4	5

20) I vilken grad har Du kunnat **arbeta systematiskt (ostört)** med Din uppgift?

inte alls	1	2	3	4	väldigt mycket 5
0	1	2	3	4	5

21) I vilken grad har Du kunnat **samordna information**?

inte alls	1	2	3	4	väldigt mycket 5
0	1	2	3	4	5

22) I vilken grad **efterfrågade Du information** från nedanstående **informationskällor** för att få en **uppfattning av läget**?

	inte alls	1	2	3	4	väldigt mycket 5
a) överordnad chef	0	1	2	3	4	5
b) annan nations stab/förband/grupp	0	1	2	3	4	5
c) svenska förband	0	1	2	3	4	5
d) funktionen underrättelse	0	1	2	3	4	5
e) funktionen säkerhetstjänst	0	1	2	3	4	5
f) funktionen genomförande	0	1	2	3	4	5
g) funktionen planering	0	1	2	3	4	5
h) funktionerna fältarbete och understöd	0	1	2	3	4	5
f) funktionen samverkan	0	1	2	3	4	5
g) funktionen tolk	0	1	2	3	4	5
h) funktionen samband	0	1	2	3	4	5
i) funktionen informationssystem	0	1	2	3	4	5
j) icke kombattanter	0	1	2	3	4	5

k) lokala myndigheter	0	1	2	3	4	5
l) annan _____	0	1	2	3	4	5

23) **Mötte du personligen** någon för samordning? Ange i så fall vem och hur mycket.

	inte alls					väldigt mycket
a) överordnad chef	0	1	2	3	4	5
b) annan nations stab/förband/grupp	0	1	2	3	4	5
c) svenska förband	0	1	2	3	4	5
d) funktionen underrättelse	0	1	2	3	4	5
e) funktionen säkerhetstjänst	0	1	2	3	4	5
f) funktionen genomförande	0	1	2	3	4	5
g) funktionen planering	0	1	2	3	4	5
h) funktionerna fältarbete och understöd	0	1	2	3	4	5
f) funktionen samverkan	0	1	2	3	4	5
g) funktionen tolk	0	1	2	3	4	5
h) funktionen samband	0	1	2	3	4	5
i) funktionen informationssystem	0	1	2	3	4	5
j) icke kombattanter	0	1	2	3	4	5
k) lokala myndigheter	0	1	2	3	4	5
l) annan _____	0	1	2	3	4	5

24) I vilken grad **saknade Du information** från någon/något?

	inte alls					väldigt mycket
a) överordnad chef	0	1	2	3	4	5
b) annan nations stab/förband/grupp	0	1	2	3	4	5
c) svenska förband	0	1	2	3	4	5
d) funktionen underrättelse	0	1	2	3	4	5
e) funktionen säkerhetstjänst	0	1	2	3	4	5
f) funktionen genomförande	0	1	2	3	4	5
g) funktionen planering	0	1	2	3	4	5
h) funktionerna fältarbete och understöd	0	1	2	3	4	5
f) funktionen samverkan	0	1	2	3	4	5
g) funktionen tolk	0	1	2	3	4	5
h) funktionen samband	0	1	2	3	4	5
i) funktionen informationssystem	0	1	2	3	4	5

j) icke kombattanter	0	1	2	3	4	5
k) lokala myndigheter	0	1	2	3	4	5
l) annan _____	0	1	2	3	4	5

25) Var det någon **specifik information** Du saknade för att stödja genomförande ledning?

	inte				väldigt	
	alls				mycket	
a) eget läge och kapacitet	0	1	2	3	4	5
b) rådande allmänt läge	0	1	2	3	4	5
c) terrängen – byggnader, vägar, brunnar osv.	0	1	2	3	4	5
d) väder och sikt	0	1	2	3	4	5
e) demografiska, kulturella och sociala förhållanden	0	1	2	3	4	5
f) annan _____	0	1	2	3	4	5

26) Hur var den **egna missionens underrättelseunderlag**?

	helt				fullt	
	otillräckligt				tillräckligt	
	0	1	2	3	4	5

27) Hur var **underrättelseunderlaget om de svenska förbanden**?

	helt				fullt
	otillräckligt				tillräckligt

0 1 2 3 4 5

28) Hur var **underrättelseunderlaget om aktörer/motståndare**?

	helt				fullt	
	otillräckligt				tillräckligt	
	0	1	2	3	4	5

29) I vilken grad bedömde Du i förväg **konsekvenserna av händelsen**?

	inte				väldigt	
	alls				mycket	
	0	1	2	3	4	5